

CZĘSTOCHOWSKIE STOWARZYSZENIE ETOH

NR 10

Październik 2023 r.

**POWIAT
LUBLINIECKI**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
www.ms.gov.pl

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych
z Powiatu Lublinieckiego

**INFORMATOR PRAWNY NR 10
CZĘSTOCHOWSKIEGO STOWARZYSZENIA
ETOH
Październik 2023**

KOMPENSATA DLA OFIAR NIEKTÓRYCH PRZESTĘPSTW

Wstęp.

Do ustanowienia systemu kompensaty Polska została zobowiązana w dyrektywie Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. (dalej – dyrektywa), gdzie w art. 12 ust. 2 wyraźnie wskazano na obowiązek zapewnienia przez państwa, by ich przepisy krajowe przewidywały taki system dla ofiar przestępstw umyślnych, popełnionych z użyciem przemocy na ich terytorium, który gwarantowałby sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę dla ofiar.

Czym jest kompensata?

Kompensata jest to świadczenie pieniężne przyznawane osobie uprawnionej w trybie określonym w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. **o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych.**

Kto jest uprawniony do otrzymania rekompensaty?

Do rekompensaty uprawiona jest osoba najbliższa ofiary a także sama ofiara. Ofiara w świetle przedmiotowej ustawy to osobę fizyczną, która na skutek czynu zabronionego:

poniosła śmierć

doznała ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, trwających dłużej niż 7 dni;

Ustawa pod pojęciem ofiary rozumie osobę fizyczną, która na skutek przestępstwa umyślnego, popełnionego z użyciem przemocy, poniosła śmierć albo doznała naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, określonych w art. 156 §1 i art. 157 § 1 K.k.

**Kto należy do kręgu osób najbliższych ofiary przestępstwa?
Do kręgu osób najbliższych należą**

- 1) małżonek
- 2) osoba pozostająca z ofiarą we wspólnym pożyciu,
- 3) wstępni (rodzice)
- 4) zstępni ofiary (dzieci)
- 5) osoby pozostająca z ofiarą w stosunku przysposobienia

Osobami uprawnionymi do żądania kompensaty są więc osoby najbliższe ofierze bądź bezpośrednio ofiara. Zgodnie z art. 2 pkt. 2 u.p.k., osobą najbliższą jest małżonek lub osoba pozostająca z ofiarą we wspólnym pożyciu, wstępny lub zstępny ofiary oraz osoba pozostająca z ofiarą w stosunku przysposobienia. Do kręgu osób uprawnionych nie zaliczono zatem w ustawie rodzeństwa ofiary przestępstwa. Jeżeli wniosek o kompensatę złoży brat lub siostra ofiary to Sąd oddali taki wniosek

Czy kompensata zostanie przyznana jeśli do popełnienia przestępstwa doszło na terytorium innego kraju?

Kompensatę przyznaje się, jeżeli czyn zabroniony został popełniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na szkodę osoby mającej miejsce stałego pobytu na tym terytorium lub na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Jakie szkody może pokryć kompensata?

kompensata może pokrywać

- utraczone zarobki
- inne środki utrzymania,
- koszty leczenia
- koszty pogrzebu,

W jakiej wysokości i kiedy przyznawana jest kompensata?

Kompensata nie może przekroczyć 25.000,00 zł, a gdy ofiara poniosła śmierć – 60.000,00 zł (art.6 ust.1 ustawy). Jeżeli w sprawie o przyznanie kompensaty sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania nie jest możliwe lub nader utrudnione, może w ramach kwot określonych w ust.1 zasądzić odpowiednią sumę według swojej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (art.6 ust.2. ustawy).

Kompensatę przyznaje się jedynie wówczas i w takiej wysokości, w jakiej osoba uprawniona nie może uzyskać pokrycia utraconych zarobków, innych środków utrzymania lub kosztów, związane z leczeniem i rehabilitacją, kosztów pogrzebu, od sprawcy lub sprawców czynu zabronionego, z tytułu ubezpieczenia lub ze środków pomocy społecznej, niezależnie od tego, czy sprawca lub sprawcy czynu zabronionego zostali ustalen.

W postępowaniu o wypłatę kompensaty ma zastosowania zasada miarkowania która polega na tym że Kompensatę przyznaje w zmniejszonej wysokości, proporcjonalnie do stopnia przyczynienia się ofiary do popełnienia czynu zabronionego. Np. jeśli w postępowaniu zostanie ustalone że np. ofiara prowokowała sprawcę do popełnienia czynu wówczas Sąd władny jest obniżyć kompensatę stosowanie do stopnia przyczynienia się ofiary do popełnienia przez sprawcę przestępstwa.

Kompensata ma charakter subsydiarny. Wskazuje na to wyraźnie treść art. 5 ustawy. Wynika to również z uzasadnienie projektu ustawy z dnia 05.08.2015 r. Stwierdzono w nim m.in., że w art. 5 ustawy o kompensacie została wyrażona zasada subsydiarności kompensaty państwowej. W obecnym brzmieniu omawiany przepis stanowi, że kompensata przysługuje wówczas, gdy ofiara nie może uzyskać zwrotu kosztów związanych z leczeniem i rehabilitacją lub utraconych zarobków lub innych środków utrzymania od sprawcy lub sprawców przestępstwa, ze środków pomocy społecznej ani z innego źródła lub tytułu.

W jakim terminie i gdzie złożyć wniosek o kompensatę?

W myśl art. 8 ust. 5 ustawy, wniosek o kompensatę składa się do organu orzekającego w terminie 3 lat od dnia ujawnienia się skutków czynu zabronionego, nie później jednak niż w terminie 5 lat od dnia jego popełnienia, pod rygorem wygaśnięcia uprawnienia do żądania kompensaty. Roszczenie o kompensatę nie jest roszczeniem bezterminowym i ma ściśle określone terminy.

Wniosek o kompensatę złożony po upływie terminu powoduje wygaśnięcia uprawnienia do żądania kompensaty. Wniosek o przyznanie kompensaty złożony po terminie określonym w art. 8 ust. 5 u. p.k. podlegał więc oddaleniu.

Wniosek można składać na urzędowym formularzu lub sporządzonym samodzielnie. Wzór ustawowy wygląda następująco;

WZÓR

Dziennik Ustaw – 3 – Poz. 51

2

2.3. Adres miejsca stałego pobytu

2.4. Dane pełnomocnika, w tym adres do doręczeń, o ile osoba ubiegająca się o kompensatę jest reprezentowana przez pełnomocnika

3. Dane ofiary czynu zabronionego

Czy osoba, ubiegająca się o kompensatę jest ofiarą czynu zabronionego? *Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź*

A. TAK

B. NIE - ofiara czynu zabronionego poniosła śmierć i o kompensatę ubiega się osoba najbliższa

W przypadku zaznaczenia odpowiedzi B proszę podać dane ofiary czynu zabronionego

3.1. Imię i nazwisko ofiary czynu zabronionego

3.2. Numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli ofiara czynu zabronionego go posiada lub posiadała

3.3. Ostatni adres miejsca stałego pobytu ofiary czynu zabronionego

Dziennik Ustaw – 4 – Poz. 51

4. Informacje dotyczące czynu zabronionego, którego dotyczy wniosek o przyznanie kompensaty

4.1. Data i miejsce popełnienia czynu zabronionego

4.2. Zwięzły opis czynu zabronionego

4.3. Skutki czynu zabronionego dla życia i zdrowia ofiary
Dziennik Ustaw – 5 – Poz. 51

5. Informacje dotyczące poniesionych kosztów oraz utraconych zarobków lub innych środków utrzymania, będących skutkiem czynu zabronionego

- 5.1. Poniesione koszty pogrzebu
- 5.2. Poniesione koszty związane z leczeniem lub rehabilitacją
- 5.3. Utracone zarobki lub inne koszty utrzymania

6. Wysokość kompensaty, o jaką ubiega się wnioskodawca

7. Oświadczenie o nieuzyskaniu odszkodowania lub świadczenia z innych źródeł lub tytułów

Pouczenie: za złożenie fałszywego oświadczenia grozi odpowiedzialność karna.

Świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej grożącej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam, że nie uzyskałam/nie uzyskałem odszkodowania lub
Dziennik Ustaw – 6 – Poz. 51

5

świadczenia od sprawcy lub sprawców czynu zabronionego, z tytułu ubezpieczenia lub ze środków pomocy społecznej.

8. Wykaz załączników (proszę zaznaczyć właściwy kwadrat i wpisać liczbę dokumentów)

- odpis zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa - szt.
- odpis orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym - szt.
- odpis zaświadczenia lekarskiego lub opinii biegłych - szt.
- inne dokumenty potwierdzające informacje zawarte we wniosku:

.....
.....
.....
.....

9. Wykaz dokumentów potwierdzających, że osoba ubiegająca się o kompensatę była osobą najbliższą dla ofiary czynu zabronionego - proszę wypełnić tylko w przypadku, gdy ofiara czynu zabronionego poniosła śmierć i o kompensatę ubiega się osoba najbliższa, inna niż w punkcie 10

- odpis aktu małżeństwa - szt.
- odpis aktu urodzenia - szt.
- odpis aktu zgonu - szt.
- odpis orzeczenia o przysposobieniu - szt.
- inne

.....
.....
.....

10. Oświadczenie o pozostawaniu z ofiarą czynu zabronionego we wspólnym pożyciu - proszę wypełnić tylko w przypadku, gdy ofiara czynu zabronionego poniosła śmierć i o kompensatę ubiega się osoba najbliższa pozostająca z nią we wspólnym pożyciu (w nieformalnym związku)

Pouczenie: za złożenie fałszywego oświadczenia grozi odpowiedzialność karna.

Dziennik Ustaw – 7 – Poz. 51

6

Świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej grożącej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam, że w chwili popełnienia czynu zabronionego na szkodę
..... pozostawałam

z nim/pozostawałem z nią we wspólnym pożyciu.

11. Miejscowość i data

12. Podpis osoby ubiegającej się o kompensatę

Wzór formularza o przyznanie kompensaty nieustawowy

....., dnia roku
(imię i nazwisko wnioskodawcy) (miejscowość) (data)

.....
.....
(dokładny adres do korespondencji)

Sygn. akt.

Sąd Rejonowy

w

Wydział Cywilny

ul.

..... -
(kod pocztowy) (miejscowość)

**FORMULARZ WNIOSKU
O PRYZNANIE KOMPENSATY**

1. Imię i nazwisko osoby uprawnionej.

.....

2. Adres osoby uprawnionej.

.....

.....

3. Obywatelstwo osoby uprawnionej.

.....

4. Wskazanie daty i miejsca popełnienia przestępstwa stanowiącego podstawę ubiegania się o kompensatę oraz jego zwięzły opis z podaniem skutków.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Informacja o stanie rodzinnym osoby uprawnionej¹⁾ (wskazanie stopnia pokrewieństwa pomiędzy osobą uprawnioną ubiegającą się o przyznanie kompensaty a ofiarą).

.....
(małżonek lub osoba pozostająca z ofiarą we wspólnym pożyciu, wstępny, zstępny, rodzeństwo, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia)

6. Imię, nazwisko, obywatelstwo i adres ofiary, która poniosła śmierć na skutek przestępstwa¹⁾

.....
.....
.....

7. Informacja o rodzaju i wysokości:

- poniesionych kosztów leczenia w kwocie zł
- poniesionych kosztów pogrzebu w kwocie zł
- utraconych zarobków w kwocie zł
- utraconych innych środków utrzymania w kwocie zł

8. Oświadczam, że uzyskałem(am)* od sprawcy lub sprawców przestępstwa, z tytułu ubezpieczenia, pomocy społecznej albo z innego źródła lub tytułu, pokrycia²⁾:

- utraconych zarobków w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- innych środków utrzymania w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- kosztów leczenia w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- kosztów pogrzebu w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)

9. Oświadczam, że nie uzyskałem(am)* od sprawcy lub sprawców przestępstwa, z tytułu ubezpieczenia, pomocy społecznej albo z innego źródła lub tytułu, pokrycia²⁾:

- utraconych zarobków w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- innych środków utrzymania w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- kosztów leczenia w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)
- kosztów pogrzebu w kwocie zł od
(podać źródło lub tytuł)

10. Oświadczam, że zapoznałem się z obowiązkiem zwrotu kompensaty w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych* (Dz. U. Nr 169, poz. 1415).

11. Wykaz dokumentów dołączonych do wniosku³⁾

.....
.....
.....
.....

Zostałem(am)* uprzedzony(na)*, że za złożenie fałszywego oświadczenia o niezyskaniu

odszkodowania lub świadczenia od sprawcy lub sprawców przestępstwa, z tytułu ubezpieczenia, pomocy społecznej albo z innego źródła lub tytułu grozi odpowiedzialność karna na podstawie art. 233 Kodeksu karnego.

.....

(data)

.....

(podpis osoby uprawnionej)

Jakie dokumenty należy załączyć do wniosku o kompensatę?

Do wniosku należy dołączyć w szczególności:

odpisy odpowiednich orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym,

odpisy zaświadczeń lekarskich lub opinii biegłego, dotyczących doznania przez ofiarę uszczerbku na zdrowiu,

inne dokumenty potwierdzające informacje zawarte we wniosku,

dokumenty potwierdzające fakt pozostawiania osoby najbliższej na utrzymaniu ofiary w czasie popełnienia przestępstwa.

Czy w przypadku umorzenia postępowania lub wydania wyroku uniewinniającego kompensatę trzeba zwrócić

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych* (Dz. U. Nr 169, poz. 1415) osoba, której przyznano kompensatę, jest obowiązana ją zwrócić, jeżeli umorzono postępowanie karne z przyczyn przewidzianych w art. 17 § 1 pkt 1, 2, 3, 7 i 9 Kodeksu postępowania karnego bądź wydano wyrok uniewinniający z przyczyn przewidzianych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego.

Kompensatę zwraca się do organu orzekającego, który wydał orzeczenie o przyznaniu kompensaty, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o obowiązku zwrotu kompensaty. Jeżeli osoba uprawniona nie zwróci kompensaty w powyższym terminie, Skarbowi Państwa przysługuje w stosunku do osoby uprawnionej roszczenie o zwrot kompensaty.

**POWIAT
LUBLINIECKI**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**

www.ms.gov.pl

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków
otrzymanych z Powiatu Lublinieckiego

**POWIAT
LUBLINIECKI**

REGON: 240530048, NIP:
9492019492

adres ul. ALEJA POKOJU, nr
12, lok. ---, miejsc.
CZESTOCHOWA, kod 42-
207,

Numer KRS: 0000266366

